

Tööohutuse ja töötervishoiu süvalaiendamine hariduses Hea tava koolis ja kutsehariduses

Sissejuhatus

Euroopa Liidu tööohutuse ja -tervishoiu strateegias on töökvaliteedi säilitamisel ja parendamisel võtmeteguriteks haridus ja ennetuskultuur. Strateegia toetuseks on Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur avaldanud raporti "Tööohutuse ja töötervishoiu süvalaiendamine hariduses: hea tava koolis ja kutsehariduses", mis annab põhjaliku ülevaate hea tava näidetest üle Euroopa ning sõnastab etapid, mille abil luua süstemaatiline strateegia tööohutuse ja -tervishoiu integreerimiseks haridusse ja koolitusse. Käesolev teabeleht on kõnealuse raporti kokkuvõte.

Hea tava

Raport sisaldab 36 hea tava näidet, millest 14 on esitatud õppenäidetena. Hea tava näited on jagatud kolme eri käsitlemise alusel: terviklik, õppekaval põhinev ja töökohal põhinev käsitus.

Terviklik käsitus

Terviklikul käsitusel põhinevad juhtumid vaatlevad tööohutust ja -tervishoidu laiemalt, hõlmates ka füüsilist, vaimset ja sotsiaalset heaolu. Need juhtumid keskenduvad koolide töö- ja õpikeskkonna parandamisel koolisüsteemile kui tervikule.

Näited

"Riiklik tervisliku kooli standard" (Inglismaa), riiklik programm, millega on loodud akrediteerimisprotsess hariduse ja tervise partnerlussuheteks; **"Turvaline kool" (Madalmaad)**, algatus, mis keskendub teabevahetuse parandamisele turvalisuse ja vägivalda teemal koolides ja nende ümbruses; **FAOS ("Valgus kooli ohutuses", Kreeka)**, laiapõhjaliste menetluste arendamine ohutuse hindamiseks igapäevases koolielus ja ümbritsevas koolikeskkonnas avaliku ja erasektori partnerluse arendamisega; **"Koolikeskkonna ring" (Rootsi)**, töö- ja õpikeskkonna kujundamise kontseptsioon koolides.

Õppekaval põhinev käsitus

Näidete puhul, kus ohutus ja tervishoid moodustavad ühe osa õppekavast, ei piirdu ohutuse ja tervishoiu teema ühe kindla õppeainega. Ohutus ja tervishoid integreeritakse "ristkasutuslike" teemadena ehk siis läbi kõigi haridustasemetega ja erinevate õppeainete, nt keele- ja kirjandustundidega.

Näited

"Turvalises koolis" (Itaalia), õpetajatele suunatud kontseptuaalne ja meetoodiline raamistik tööohutuse ja -tervishoiu ühendamiseks ainekavaga; **"Hea tava näited põhikoolis" (Itaalia)**, ennetuskultuuri edendamiseks mõeldud didaktiliste töövahendite väljatöötamine ja levitamine riiklikul tasemel; **Splaat ("Ohutus igal ajal", Inglismaa)**, algkooliõpilaste teadlikkuse tõstmiseks ehitusplatsiga seonduvatest ohutusprobleemidest ning riikliku õppekava tarbeks õppevahendite väljatöötamiseks õpetajatele; **Armi projekt "Ar ja Mi koolis" / "Uued näod töö" (Taani)**, põhihoiakute ja -teadmiste kujundamiseks ning positiivseks panustamiseks enda ja teiste tervishoidu ning ohutusse.

Töökohal põhinev käsitus

Näited, mistegelevad viimase ja olulise astmega haridusprotsessis – üleminekuga koolist tööellu –, keskenduvad õpilaste töökohaga harjutamisele, kutsealase karjääri arendamisele ning riskidele, millega tuleb kokku puutuda. Näited käsitlevad antud küsimusi üldisel või sektoritasemel.

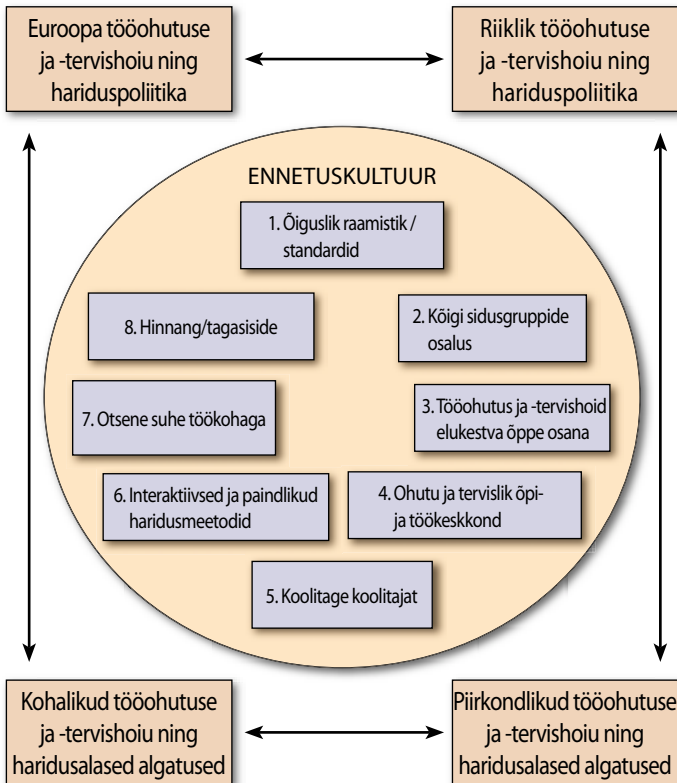
Näited

"Laste ja noorukite õnnetuste ennetamine põllumajanduses" (Iirimaa), ohutusnõuete väljatöötamine ja tutvustamine, mis käsitlevad tööohutust ja -tervishoidu talumajapidamises; **"Synergie" (Prantsusmaa)**, sektoritaseme projekt, mille eesmärgiks on rakendada õpilasi ettevõttesiseselt nõuetekohase majandusliku ja sotsiaalse kasu heaks; **"Õpilased teevad masinad turvaliseks" (Belgia)**, konkreetne näide, kuidas õpilased osalevad masinate ohutuse tõstmises; **"Vaata järgi" (Suurbritannia)**, õppevideo töökoha riskidest koos konkreetsete näidetega; **"Noored tahavad elada ohutult" (Saksamaa)**, võistluse korraldamine kutsekoolide õpilastele; **"Õppekavade standardisse integreeritud tööohutus ja -tervishoid" (Itaalia)**, standardsete ohutusele suunatud õppemoodulite planeerimine ja testimine koolides ning kutseõppekeskustes.

Kuidas ühendada hea tava tulevikustrateegiaga?

Nende hea tava näidete põhjal esitab raport esialgse mudeli, mis kirjeldab kõige olulisemaid tööohutuse ja töötervishoiu süvalaiendamise komponente hariduses.

Tööohutuse ja -tervishoiu süvalaiendamise mudel hariduses

Antud mudel on tuletatud tervist edendavate koolide ökoterviklikust mudelist ning näitab tööohutuse ja -tervishoiu süvalaiendamise protsessi olulisemaid välismõjutajaid hariduses, aga ka sisemisi elemente, mis mõjutavad süvalaiendamise edendamist koolides või teistes haridusasutustes.

Mudel põhineb tööohutuse ja töötervishoiu süvalaiendamise **kuueastmelise protsessi** analüüsil.

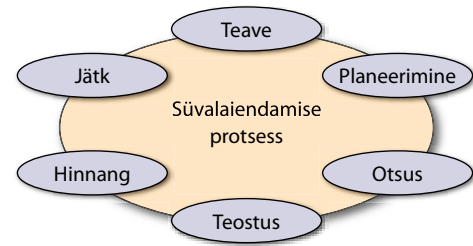
Lisateave

Esimene samm ülaltoodud mudeli rakendamisel Euroopa tööohutusse ja -tervishoidu ning hariduspoliitikasse astuti Itaalia eesistumise ajal seminaril "Tööohutuse ja -tervishoiu süvalaiendamine hariduses – homsed töötajad" 2003. aasta oktoobris Roomas. Seminaril osalejad leppisid kokku Euroopa strateegia loomises tööohutuse ja -tervishoiu süvalaiendamiseks hariduses ja koolituses (Rooma deklaratsioon). Rooma deklaratsiooni leiate veebiaadressilt http://europe.osha.eu.int/good_practice/sector/osheducation/rome.stm.

Agentuuri kodulehel on tööohutuse ja -tervishoiu ning haridusalase lisateabe levitamisele pühendatud eraldi osa: <http://education.osha.eu.int>.

Agentuur avaldas raporti "Tööohutuse ja töötervishoiu süvalaiendamine hariduses: hea tava koolis ja kutsehariduses 2004". Raporti leiate veebiaadressilt <http://agency.osha.eu.int/publications/reports>.

Tööohutuse ja -tervishoiu süvalaiendamise protsess hariduses

1. etapp: teave

Enne projekti alustamist koguge vajalikku teavet: andmed laste ja noortega juhtunud õnnetuste kohta, ohutusealaste tundide arvu kohta koolides või töötingimuste kohta koolides ja teistes haridusasutustes. Samuti võtke arvesse sarnaste projektide kogemusi.

2. etapp: planeerimine

Täpsustage eelnevalt, millised partnerid peaksid projektis osalema. Olemasolevad kogemused ja struktuurid võivad teie projektile kasulikuks osutada: tervise edendamise võrgustik, koostöö tööohutuse ja -tervishoiu asutuste ja nende koolitusasutustega. Kas kontrollisite kõiki rahastamisallikaid?

3. etapp: otsus

Peale kahte esimest etappi on teil võimalik otsustada, kas viia läbi projekti prooviuuring. Määratlege projekti üldeesmärk ja tegevuseesmärgid. Koostage konkreetsete tähtaegade ja ülesannetega tegevuskava.

4. etapp: teostus

Projekti teostusfaasis oleneb edu või ebaedu suuresti järgmistest teguritest: ohutuse ja tervishoiu tunnistamine elukestva õppe osana; ohutuse ja tervishoiu teadvustamine laiemas tähenduses, sealhulgas füüsiline, vaimne ja sotsiaalne heaolu; haridusmeetmete otsene seos töökohaga; ning kogunud õpetajate kaasamine programmi ja selle materjalide väljatöötamise.

5. etapp: hinnang

Hinnangu andmine peaks olema projekti loomulik osa: hinnangu andmise meetmed peaksid saatma ja parandama süvalaiendamise protsessi. Hinnang tuleks anda ka projekti tulemustele nende jätkusuutlikkuse, teistele asutustele ülekandmise ja muus kultuurilises olukorras kehtivuse seisukohast.

6. etapp: jätk

Töötage nii vara kui võimalik enne projekti lõppu välja edenduskava ja tehke plaane aktiivse jätkukava jaoks.

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel (34) 944 79 43 60, faks (34) 944 79 43 83
E post information@osha.eu.int